

TAMÁS CSABA

Részességi alakzatok a *furtum delictuma* esetén

(KONZULENS: DR. POZSONYI NORBERT)

A dolgozat témája a római jogon belül egy olyan kérdéskör, amit mind a jelenleg hatályos, mind pedig az új magyar Büntető Törvénykönyv „Az elkövetők” cím alatt szabályoz, nevezetesen a részesség.

Annak ellenére, hogy a római jogtudósok figyelmének középpontjában elsősorban a római magánjog és annak fejlesztése állt, s ennek következtében a legrészletesebben kidolgozott fogalmak és jogintézmények erre a területre estek, a büntetőjogi kérdésekben elért eredményeiket sem lehet elhanyagolhatónak tekinteni, ugyanis a jogászok munkássága kiterjedt a magándeliktumokkal kapcsolatos szabályok kialakítására. Gaius az *Institutiók*ban a *furtum*ról szóló részben arról tudósít, hogy néha azt is büntetik, aki ugyan maga nem követ el lopást, de a lopás elkövetéséhez segítséget nyújt (*ope consilio*). A *Digestában* jelentős számú töredék található, amelyek a *furtum* elkövetéséhez segítséget nyújtó személyek felelősségére vonatkozó szabályokat tartalmaznak. Ha részletesebben megvizsgáljuk e forrásokat, akkor nagyon sok, a mai büntetőjogi dogmatikában is elismert elvet, illetve alkalmazott módszert ismerhetünk fel, így a társtettség és a részesség elhatárolását, az elkövetők felelősségének önállóságát, vagy a részesi cselekmény járulékoságát illetően. Ugyan a részesekre vonatkozó pontos definíciókat és elveket a római jogászok nem fogalmaztak meg annyira magas szinten, mint a magánjog jogintézményeivel kapcsolatban, de ennek ellenére a maguk korában büntetőjogi kérdések szabályozása terén is megállták a helyüket olyannyira, hogy e szabályok a modern büntetőjognak a bűnsegédségre és a felbujtóra vonatkozó szabályaival és tételeivel nagy mértékű hasonlóságot mutatnak, mely hasonlóságokat a részességre vonatkozó római jogi szabályok tárgyalása közben a dolgozat igyekszik megvilágítani.